

Innlandet SV

Økt skatteutjevning for fylkeskommunene

Uttalelse vedtatt av representantskapet 19. oktober 2024.

Et viktig formål med inntektssystemet for kommuner og fylkeskommuner er å bidra til at de kan gi et likeverdig tjenestetilbud til innbyggerne, gjennom å kompensere for ufrivillige kostnadsforskjeller. Endringer i ordningen for fylkeskommuner ble sist vurdert av et ekspertutvalg i 2022. Utvalget foreslo endringer i de tekniske fordelingsnøkklene for å kompensere for kostnadsforskjeller fylkene imellom, men satsen for utjevning av skatteinntekter ble foreslått videreført. I dag er utjevningsgraden 87,5 %. Innlandet SV mener grunnlaget for dette er svakt og dårlig dokumentert, og at utjevningsgraden derfor bør økes.

Begrunnelsen for ikke å utjevne skatteinntektene fullt ut er at fylkeskommunene, ved å beholde noe av skatteinntektene selv, i teorien får insentiver til næringsutvikling. «Utvalget mener imidlertid at det kan diskuteres hvorvidt fylkeskommunene faktisk kan påvirke sine skatteinntekter». Innlandet SV mener dette er et stort paradoks. Det er selvsagt viktig at fylkeskommunen legger til rette for næringsutvikling, men de viktigste virkemidlene for å lykkes med nettopp dette disponeres av kommunene og staten. Derfor er det rettferdig at fylkeskommunene kompenseres for lave skatteinntekter i større grad enn i dag. Eksempelvis er det hittil i år kun tre fylker med skatteinntekter over gjennomsnittet: Oslo, Akershus og Rogaland. Det er rimelig å anta at nærheten til hovedstaden og «olje-hovedstaden» her er de største skattedriverne, ikke fylkeskommunenes næringspolitikk.

Innlandet SV mener at utjevningsgraden bør økes til minst 97,5 %. Videre mener vi at det er behov for et inntektssystem som tar hensyn til at det koster å opprettholde et desentralisert tilbud av fylkeskommunes tjenester. Slik vi ser det bidrar dagens system til å forsterke sentraliseringstendensene. Det er ikke nok med en politikk for at det skal bo folk i alle fylker, det skal også være mulig å bo i alle deler av fylket med tilgang til et likeverdig tjenestetilbud.